

POPUP-EKSPERIMENTARIUM MED FOKUS PÅ DET BREDE SAMARBEJDE

Vesthimmerlands Biblioteker har taget initiativ til et samarbejde mellem lærere, forskere og bibliotekarer. Formålet er at finde en metode til at undervise folkeskoleelever i digital dannelse.

Af Jo Brand

Til efteråret 2014 er Vesthimmerlands Biblioteker klar med et PopUpEksperimentarium: Et eksperimentarium, som nemt kan stilles op på kommunes folkeskoler, og som rummer mulighed for, at eleverne kan prøve kræfter med en række aktiviteter, der kan øge deres digitale dannelse. Kulturstyrelsen støtter projektet.

BIBLIOTEKET KOMMER TIL SKOLERNE

Idéen til PopUpEksperimentarium er opstået på baggrund af et møde med skolelederne. Bibliotekar og projektleder på projektet, Jette Ninette Olsen beskriver forløbet.

- Vi var til et skoleledermøde, hvor alle skoleledere i kommunen var samlet. Her fortalte vi, hvad vi kunne tilbyde, og skolelederne fortalte, hvad de havde brug for. Én af de ting, vi fandt ud af, var, at det var vigtigt for dem, at biblioteket kommer til skolerne i stedet for, at skolerne kommer til biblioteket. De skoler, der ligger uden for byerne, kan ikke bruge flere timer på transport, siger Jette Ninette Olsen. Skolernes behov

blev en af årsagerne til, at biblioteket kom på ideen med PopUpEksperimentarium. Samtidig er et eksperimentarium et rum, der giver nogle andre muligheder for læring end klasselokalet.

- Det kommer til at se helt anderledes ud med andre lyde, lys og farver, hvilket udfordrer eleverne på kreative måder, der både appellerer til hovedet, kroppen og sanserne, fortæller Jette Ninette Olsen.

Projektmedarbejder og bibliotekar Brian Stephansen mener også, at netop det, at undervisningen kommer til at foregå i et andet rum, er en styrke i sig selv.

- Som jeg fornemmer det, handler megen undervisning i digital dannelse i dag om at bænke eleverne og bede dem om at høre efter. Men det vil vi gerne vende på hovedet, så læringen i stedet bliver leget ind, siger han og fortæller, at man kan forestille sig, at PopUpEksperimentarium kommer til at rumme ti aktiviteter, som bibliotekarerne står for at facilitere.

BREDE SAMARBEJDE ER EN KLAR FORDEL

Vesthimmerlands Kommune har etableret et bredt samarbejde omkring projektet, der udvikles i samarbejde med to forskere fra Det Informationsvidenskabelige Akademi under Københavns Universitet, undervisere og lærerstuderende fra VIA University College i Skive samt to skoler, der er villige til at agere prøveklude. Derudover får biblioteket to kandidatstuderende fra IVA, hvoraf den ene har en baggrund som pædagog og den anden som lærer, der begge vil være tilknyttet projektet. Og det brede samarbejde er en klar fordel, mener Brian Stephansen.

- Udover at vi får en masse viden på feltet, betyder samarbejdet, at vi får defineret vores rolle som bibliotek i forbindelse med undervisningen i digital dannelse. Når det kommer til at agere på nettet, ligger det lige til højrebænet for os som bibliotekarer. Vi er uddannet inden for et felt, der har et ben i digital dannelse, siger Brian Stephansen.

Bibliotekar og projektleder på projektet, Jette Ninette Olsen er enig.

- Vi ved en masse om søgning og kildekritik og kan lære eleverne alt, fra hvor de finder de bedste artikler over digitale fodspor til konsekvenserne ved cybermobning. På den måde er vores uddannelse et supplement til lærernes, siger hun og understreger, at rammerne for samarbejdet er nogle, der skal udvikles i fællesskab. Selvom vi ikke er uddannet lærere, kan vi godt undervise – som der også er lagt op til i skolereformen. Men det bliver undervisning på en anden måde.

SAMARBEJDE HAR EFFEKT

En af de forskere, der er knyttet til projektet, er lektor og ph.d. i kulturformidling på IVA, Helene Høyrup, og hun er ikke i tvivl om, at samarbejde er helt nødvendigt, hvis det skal lykkes at løfte den opgave, det er, at uddanne eleverne i digital dannelse.

- Vi har et nyt digitalt paradigme, så der er behov for samarbejde. Og vi tænker jo meget på, hvordan man kan få digital dannelse og informationskompetencer integreret i uddannelserne – fra folkeskole- til ph.d.-niveau, siger hun og uddyber:

- Der er brug for at finde ud af, hvordan vi kan lave et samspil mellem informationsprofessionelle og undervisere, så undervisningen i digital dannelse bliver løftet til et højere

niveau, siger hun, der ikke mener, at man kan lægge hele opgaven på en faggruppe, som for eksempel skolebibliotekarerne.

- Som det ser ud nu, er der en tendens til at skubbe ansvaret for den digitale dannelse over på underviserne, men er det ikke for meget at forlange? Forskningen har i hvert fald vist, at hvis der ikke er samarbejde mellem de forskellige faggrupper, lærer eleverne for lidt, siger hun, og fortæller, at det, der blandt andet kan ske, er, at der opstår en »copy-paste«-kultur, hvor eleverne i al for høj grad ukritisk kopierer og gør brug af tekster fra Google. – Det betyder, at refleksionen ofte mangler, siger hun.

DIGITAL DANNELSE PÅ TRE NIVEAUER

Helene Høyrup ser gerne, at PopUpEksperimentarium kommer til at rumme digital dannelse på tre niveauer. Det skal både omhandle måden, vi bruger de digitale muligheder på i forhold til medborgerskab, måden vi tilegner os viden på, og den betydning digitaliseringen har for os som mennesker. Når det gælder de konkrete aktiviteter, har hun en række idéer.

- I forbindelse med kildekritik, kunne man blandt andet bede eleverne undersøge et kontroversielt emne som overvægt og evaluere de infor-

mationer de finder ud fra forskellige spørgsmål. Hvordan ses det i social sammenhænge? Hvilke kilder skylder skylden over på individet? Er der magtstrukturer, der er med til at skabe overvægt? Det er afgørende, at eleverne på den måde kan være kildekritiske, siger hun.

- Projektet vil arbejde med digital dannelse mellem de uformelle og formelle læreprocesser. Der sker en masse læring i de uformelle rammer f.eks. på de sociale medier, som man kan bruge. En idé kunne være, at eleverne inddrager fanfiktion i skriveprocesser. En anden kan være, at de i forbindelse med en opgaveløsning skal gøre brug af fælles viden i samarbejde med børn og unge over hele verden, siger hun.

Mulighederne i PopUpEksperimentarium er stadig helt åbne, men målet er at begynde at afprøve de forskellige aktiviteter af i løbet af foråret og for alvor gå i gang ude på skolerne til efteråret. Når opskriften fungerer, skal den deles med andre.

- Det endelige mål er at udvikle et koncept, som andre – særligt små – biblioteker nemt kan bruge, når de vil etablere et godt samarbejde med folkeskolen omkring digital dannelse, afslutter Jette Ninette Olsen.